

IMPLICAȚIILE AUDITULUI ȘI GUVERNANȚEI CORPORATIVE ÎN ASIGURAREA TRANSPARENȚEI INFORMAȚIONALE

Larisa LUCHIN

CZU: [657.63 + 005.35]:004(478)

luchinlarisa@gmail.com

La nivel global au loc dezbateri publice din ce în ce mai intense și mai frecvente pe tematica responsabilităților organizațiilor, guvernării corporative, comportamente care ar trebui să fie în concordanță cu principiile conceptului „dezvoltare durabilă”. Entitățile moderne sunt apreciate – dincolo de performanțele financiare, calitatea produselor/serviciilor și politica de comunicare – în dependență de aportul la viața socială a comunității din care fac parte și la protecția mediului ambiant.

Evident că practicile privind desfășurarea afacerilor au evoluat într-un mod variat de la o entitate la alta, de la o țară la alta, chiar și în contextul unei globalizări intensive; regulile de guvernare corporativă la fel diferă de la o țară la alta. În esență, toate reglementările urmăresc protejarea acționarilor și a stakeholderilor, asigurând în același timp prosperitatea afacerii, însă nu toate urmăresc același model de guvernare corporativă și pot determina crearea unor structuri, sfere de influență și rezultate foarte diferite. Guvernarea corporativă rezidă într-un sistem de reguli, practici și procese prin care o companie este gestionată și controlată. Aceasta implică echilibrarea intereselor acționarilor, ale conducerii, clienților, furnizorilor, creditorilor, guvernului și ale comunității.

Auditul intern constituie un element esențial în asistența managementului entității prospere în condițiile economiei concurențiale. De implementarea auditului intern sunt cointeresați și proprietarii, aceștia fiind cointeresați de controlul asupra eficacității resurselor materiale, financiare și umane în cadrul entității. În acest context, auditul intern în cadrul entității economice moderne are nu doar funcții generale de management întru asigurarea și consultanța managerilor în scopul atingerii obiectivelor acestora, dar concomitent oferă recomandări pentru consolidarea eficacității rezultatului activității.

Obiectivele lucrării constau în determinarea și explicarea sistemelor și modelelor de guvernare corporativă prin identificarea rolului acestora în ce privește asigurarea nivelului de transparență informațională.

Pentru a contura rolul guvernării corporative în vederea înțelegerii și aplicării adecvate a principiului transparenței, în cele ce urmează evidențiem obiectivele guvernării corporative (Fig.1), din care rezultă că transparența informațională și protejarea stakeholderilor reprezintă un instrument esențial în prevenirea fraudelor de la nivelul conducerii întreprinderii. Pentru ca guvernarea corporativă să fie eficientă și

să respecte cele două reguli principale: transparența informației și protejarea drepturilor acționarilor, se cere realizarea concomitentă a obiectivelor primordiale ale unei organizații economice, anume – integritatea managementului entității și maximizarea valorii de piață pentru acționari.

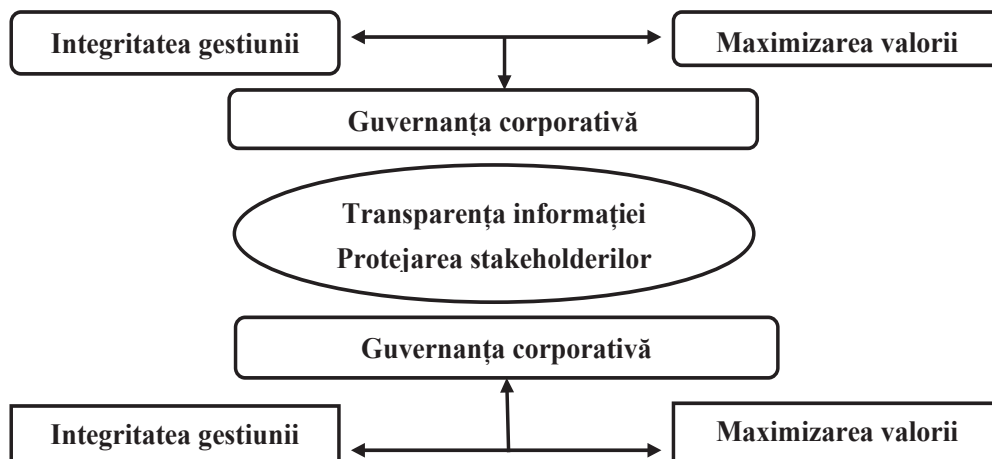

Fig.1. Obiectivele guvernanței corporative

Sursa: elaborată de autor conform [1, p.58].

Un cadru eficient de guvernanță corporativă ar trebui să asigure divulgarea completă și detaliată a informațiilor cu privire la aspectele materiale, inclusiv situația financiară a societății, nivelul performanței, structura acționariatului și guvernanța, fără ca să depășească limitele impuse de confidențialitate. Înființarea unui comitet de audit intern este primordială pentru asigurarea unui nivel ridicat al transparenței informaționale la nivelul organizației.

În Republica Moldova, conturarea elementelor definitorii ale conceptului de guvernanță corporativă a avut loc mai târziu decât în alte state. Primul Cod de guvernanță corporativă a fost aprobat în anul 2015, modificat și completat în anul 2018. Prin urmare, entitățile de interes public sunt obligate să se conformeze prevederilor Codului, iar societăților pe acțiuni care nu reprezintă entități de interes public li se recomandă aprobarea acestuia. Cele mai importante prevederi conținute în Cod se referă la drepturile acționarilor de a participa și de a vota în cadrul adunării generale a acționarilor; dreptul de a obține la timp și în mod regulat informații relevante și suficiente cu privire la societate; dreptul de a alege și a revoca membrii Consiliului de administrație și dreptul de a aproba tranzacțiile cu conflicte de interes. Totodată, Declarația de guvernanță corporativă „Conformare sau justificare” este obligatorie pentru entitățile de interes public și oricare alte societăți pe acțiuni care aprobă prevederile Codului. Acestea trebuie să o includă în raportul anual al conducerii și să o publice pe pagina lor web și a societăților ale căror instrumente financiare sunt admise

spre tranzacționare pe piața reglementată, care trebuie să o prezinte pieței reglementate. Cadrul legislativ cuprinde următoarele acte normative:

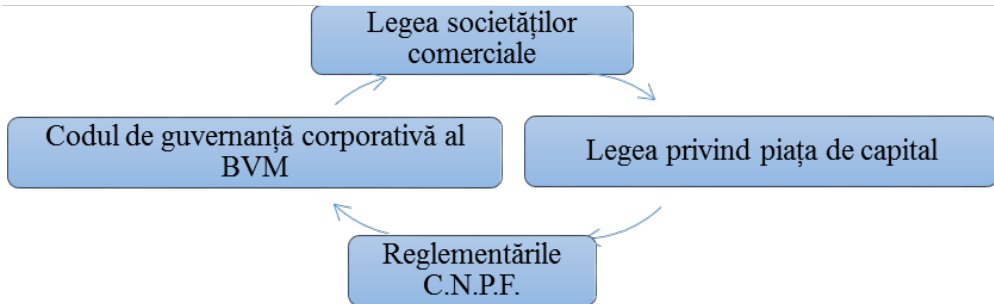

Fig.2. Cadrul legislativ din RM privind guvernanța corporativă

Sursa: elaborată de autor.

Codul de guvernanță corporativă, modificat și completat în anul 2018, prevede că entitățile de interes public se vor conforma prevederilor Codului de guvernanță corporativă, inclusiv modificărilor și completărilor operate ulterior, în termen de 6 luni din momentul intrării în vigoare a acestora.

Din Figura 3 deducem că în Republica Moldova guvernanța corporativă este la un nivel scăzut, fapt ce se fundamentează pe următoarele aspecte: paginile web ale societăților prezintă informații incomplete, informațiile privind guvernanța corporativă sunt de cele mai multe ori copiate și anexate la rapoarte, doar 5 din 10 cele mai mari companii publică procesele-verbale ale adunărilor generale ale acționarilor. Un nivel ridicat se atestă în privința publicării situațiilor financiare și rapoartelor anuale ale societăților, cuprinzând rapoartele de audit.

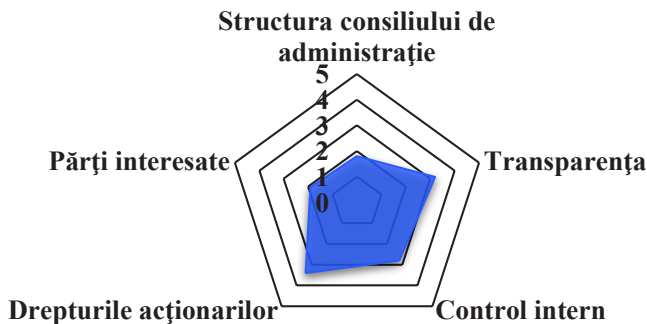

Fig.3. Legislația și practicile privind guvernanța corporativă în RM

Sursa: elaborată de autor conform [2].

Chiar dacă legislația prevede că doar entitățile de interes public sunt obligate să publice situațiile financiare conform IFRS, 10 cele mai mari companii din Republica

Moldova raportează conform referențialului internațional. Conform aceluiași raport BERD, nouă societăți din 10 cele mai mari din RM sunt auditate de firme de audit internaționale și doar una de un auditor local.

În urma realizării cercetării nivelului transparenței informaționale în statele vecine ale Republicii Moldova/României am concluzionat că acestea au un nivel mediu al guvernantei corporative per total. În ceea ce privește respectarea principiului transparenței corporative, se atestă diferite niveluri și situații. Astfel, constatăm că cel mai scăzut grad al transparenței informaționale se regăsește în Republica Moldova și în statul vecin Ucraina. Un nivel moderat al transparenței informaționale se atestă în Bulgaria și Serbia și un nivel moderat spre ridicat în Ungaria.

În Republica Moldova, precum și în România identificăm un cadru legislativ privind guvernanta corporativă bine conturat, doar că există riscul ca principiile stabilite ale guvernantei corporative să rămână la nivel declarativ sau să nu genereze beneficii. Se dorește ca publicarea și calitatea informațiilor nefinanciare să aibă un nivel înalt al profesionalismului.

Studiind informațiile prezentate de către top 5 companii listate la Bursa de Valori a Moldovei și Bursa de Valori București, concluzionăm că în România cele mai mari entități cotate respectă prevederile Codului de guvernanta corporativă al BVB, pe când în Republica Moldova se respectă parțial. În România, toate companiile își gestionează pagina web atât în limba română, cât și în limba engleză. La fel, toate entitățile analizate publică informații actualizate privind structura și componența acționariatului, a consiliului de administrație, a conducerii executive. În principal, informații privind guvernanta corporativă prezintă Codul de guvernanta corporativă propriu (în majoritatea cazurilor), Declarațiile de guvernanta corporativă. Un nivel ridicat se atestă în privința publicării rezultatelor financiare, publicându-se rapoarte curente, interimare și anuale pentru a asigura constant actualizarea acestora.

Tabel

Top 5 companii listate la BVM conform volumului tranzacțiilor

Societate	Volum	Nr. tranzacții
1. BC „VICTORIABANK” SA	12 562 460,18	44
2. BC „BANCA DE FINANTE SI COMERT” SA	9 703 900,00	31
3. BC „MOLDINDCONBANK” SA	7 329 470,00	29
4. BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” SA	5 300 700,00	17
5. SC „BROKER M-D” SA	4 050 348,66	17

Sursa: elaborat de autor conform [3].

Analizând paginile web ale SIF-urilor, conchidem că în Republica Moldova informația se publică numai de către SIF-rile bancare și se publică informații atât în limbile română, rusă, cât și în limba engleză, ceea ce denotă faptul că tind spre atra-

gerea investitorilor străini. În România se publică informații atât în limba română, cât și în limba engleză. La fel, toate SIF-urile publică informații privind organizarea și desfășurarea adunării generale a acționarilor, rapoartele curente și periodice privind activitatea societății și au formulat un cadru legal propriu privind reglementarea guvernantei corporative bazat pe prevederile Codului de guvernanță corporativă al BVM și BVB.

Actualul cadru de reglementare a auditului intern se referă preponderent la auditul intern din sectorul public. În urma studiului efectuat, s-a propus îmbunătățirea cadrului normativ în sectorul privat ce reglementează auditul intern prin punerea în practică a IPPF. Totodată, s-a identificat că în RM lipsesc studii la nivel național. În cadrul studiului comparativ al particularităților de dezvoltare a auditului intern în Republica Moldova și în România au fost stabilite o serie de criterii de apreciere comparative, care au permis de a identifica aspectele ce pot fi implementate în auditul intern din sectorul corporativ autohton.

Referințe:

1. AVRAM, R.L. *Guvernanța corporativă și performanța întreprinderii*. Craiova: Universitaria, 2017, p.47.
2. *Corporate Governance in Transition Economies*. Romania Country Report by EBRD. [Accesat: 01.03.2022]. Disponibil: <https://www.ebrd.com/documents/>
3. Top 10 by trading data. [Accesat: 04.04.2022]. Disponibil: <https://www.bvb.ro/TradingAndStatistics/Statistics/Top10ByTradingData>

Recomandat

Aliona BÎRCĂ, dr. hab., conf. univ.